

Colaj copertă: Mircea Rusenescu
Tehnoredactare: Mariana Răbîncă
Ilustrații: Livia Rusz

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CREANGĂ, ION

Povești; Povestiri; Amintiri / Ion Creangă.

București: Editura Poseidon, 2012
ISBN 978-606-93117-0-7

821.135.1-93-34
821.135.1-93-34

© Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate
Editurii Poseidon.

Tipărit la: Eurobusiness Tipar
www.tipografiaeurobusiness.ro

POVEȘTI

Cuprins

POVEȘTI

- Soacra cu trei nurori / 5
Capra cu trei iezi / 18
Punguța cu doi bani / 34
Dănilă Prepeleac / 43
Povestea porcului / 65
Povestea lui Stan Pățitul / 94
Povestea lui Harap Alb / 133
Fata babei și fata moșneagului / 226
Ivan Turbincă / 238

POVESTIRI

- Moș Ion Roată și Unirea / 267
Moș Ion Roată și Vodă Cuza / 273
Acul și barosul / 281
Cinci pâni (*Anecdotă*) / 285
Povestea unui om lenes / 293
Inul și cămeșa / 297
Ursul păcălit de vulpe / 300
Poveste (*Prostia omenească*) / 303

AMINTIRI DIN COPIIĂRIE

- I / 313
II / 345
III / 382
IV / 417

GLOSAR / 429

Soacra cu trăzi nurori

Era odată o babă, care avea trei feciori nalți ca niște brazi și tari de vârtute, dar slabi de minte. O răzășie destul de mare, casa bătrânească cu toată pojiția ei, o vie cu livadă frumoasă, vite și multe păseri alcătuiau gospodăria babei. Pe lângă acestea mai avea strânse și părăluțe albe pentru zile negre, căci lega paraua cu zece noduri și tremura după bani.

Pentru a nu răzleți feciorii de pe lângă sine, mai dură încă două case alăturate, una la dreapta și alta de-a stânga celei bătrânești. Dar tot atunci luă hotărâre nestrămutată a ținea feciorii și viitoarele nurori pe lângă sine – în casa bătrânească – și a nu orându-i nimic pentru împărțeală până aproape de moartea sa. Așa făcu, și-i râdea inima babei, de bucurie, când gândea numai cât de fericită are să fie, ajutată de feciori și mângâiată de viitoarele nurori. Ba de multe ori zicea în sine: „*Voi priveghea nuro-rile, le-oi pune la lucru, le-oi struni și nu le-oi lăsa nici pas a ieși din casă, în lipsa feciorilor mei. Soacră-meă – fie-i țărâna ușoară – așa a făcut cu mine.*”

UBRIS | We know books

Și bărbatu-meu – Dumnezeu să mi-l ierte – nu s-a putut plânge că l-am înșelat sau i-am răsipit casa... deși câteodată erau bănuiele... și mă probozea... dar acum s-au trecut toate!

Tustrei feciorii babei umblau în cărăușie și câștigau mulți bani. Celui mai mare îi veni vremea de însurat și baba, simțind asta, umbla valvârtej să-i găsească mireasă; și în cinci-șase sate, abie-abie putu nimeri una după placul ei; nu prea tânără, naltă și uscățivă; însă robace și supusă. Feciorul nu ieși din hotărârea maică-sa, nunta se făcu și baba își luă cămeșa de soacră, ba încă netăiată la gură, care însemnează că soacra nu trebuie să fie cu gura mare și să tot cârtească de toate cele.

După ce s-a sfârșit nunta, feciorii s-au dus în treaba lor, iar nora rămase cu soacra. Chiar în acea zi, cătră seară, baba începu să puie la cale viața nurori-sa. Pentru babă, sita nouă nu mai avea loc în cui. „*De ce mi-am făcut clește? Ca să nu mă ard*“, zicea ea. Apoi se suie iute în pod și

scoboară de acolo un știubei cu pene rămase tocmai de la răposata soacră-sa, niște chite de cânepă și vreo două dimmerlii de păsat.

– Iată ce m-am gândit eu, noro, că poți lucra noptile. Piua-i în căsoaia de alături, fusele în oboroc sub pat, iar furca după horn. Când te-i sătura de strujit pene, vei pisa mălai, și când a veni bărbatu-tău de la drum, vom face plachie cu costițe de porc de cele afumate, din pod, și, Doamne, bine vom mânca! Acum deodată până te-i mai odihni, ie furca în brâu și până mâne dimineată să gătești fuioarele aceste de tors, pe-nele de strujit și mălaiul de pisat. Eu mă las puțin, că mi-a trecut ciolan prin ciolan cu nunta voastră. Dar tu să știi că eu dorm iepurește; și pe lângă iști doi ochi, mai am unul la ceafă, care șede pururea deschis și cu care văd și noaptea și ziua tot ce se face prin casă. Ai înțeles ce ți-am spus?

– Da, mămucă. Numai ceva de mâncare...

— De mâncare? O ceapă, un usturoi, ș-o bucată de mămăligă rece din poliță sunt destul pentru o nevestă tânără ca tine... Lapte, brânză, unt și ouă de am putea sclipui să ducem în târg ca să facem ceva parale; căci casa asta s-a mai îngreuiat cu un mâncău și eu nu vreau să-mi pierd comăndul.

Apoi, când înseră, baba se culcă pe pat, cu fața la părete, ca să n-o supere lumina de la opaiț, mai dând a înțelege nurori-sa că are s-o privigheze; dar somnul o cuprinse îndată și habar n-avea de ce face noră-sa. Pe când soacra horăia, dormind dusă, blajina noră migăia prin casă: acuș la strujit pene, acuș îmbăla tortul, acuș pisa mălaiul și-l vântura de buc. Și dacă *Enachi* se punea pe gene-i, ea îndată lua apă rece și-și spăla fața ca nu cumva s-o vadă neadormita soacră și să-i bănuiască. Așa se munci biata noră până după miezul nopții; dar despre ziuă somnul o doborî și adormi și ea între pene, caiere, fusele cu tort și bucul de mălai.

Baba, care se culcase odată cu găinile, se sculă cu noaptea-n cap și începu a trânti și-a plesni prin casă, încât biata noră care de-abia ațipise, de voie, de nevoie, trebui să se scoale, să sărute mâna soacrei și să-i arate ce-a lucrat. Încet-încet nora s-a dat la brazdă și baba era mulțămîtită cu alegerea ce-a făcut.

Peste câteva zile cărăușii sosesc, și tânăra nevestă, văzându-și bărbătelul, mai uită de cele năcazuri!

Nu trece mult și baba pune la cale și pe feciorul cel mijlociu și-și ie un suflet de noră întocmai după chipul și asemănarea celei dintâi, cu deosebire numai că aceasta era mai în vârstă și ceva încrușișată, dar foc de harnică.

După nuntă feciorii se duc iarăși în cărăușie, și nurorile rămân iar cu soacra acasă. După obicei ea le dă de lucru cu măsură și cum înserează se culcă, spuind nurorilor să fie harnice și dându-le de grijă ca nu cumva să adoarmă, că le vede ochiul cel neadormit.

Nora cea mai mare talmăci apoi celeilalte despre ochiul soacră-sa cel atoatevăzător, și așa una pe alta se îndemnau la treabă și lucrul ieșea gârlă din mâinile lor. Iar soacra huzurea de bine.

Dar binele – câteodată – așteaptă și rău. Nu trece tocmai mult și vine vremea de însurat și feciorului celui mic. Baba însă voia cu orice chip să aibă o troiță nedespărțită de nurori... De aceea și chitise una de mai înainte. Dar nu-i totdeauna cum se chiteste, ci-i și cum se nimereste. Într-o bună dimineată, feciorul mamei îi și aduce o noră pe cuptior. Baba se scarmână de cap, dă la deal, dă la vale, dar n-are ce face și, de voie, de nevoie, nunta s-a făcut, și pace bună!

După nuntă, bărbații din nou se duc în treaba lor și nurorile rămân iar cu soacra acasă. Baba iarăși le dă de lucru cu măsură, și cum vine sara se culcă după obicei. Cele două nurori văzând pe cea mai tânără codindu-se la treabă, îi zic:

- Da' nu te tot codi, că mămuca ne vede.

- Cum? Eu o văd că doarme. Ce fel de treabă e aceasta? Noi să lucrăm și ea să doarmă?

- Nu căuta că horăiește, zise cea mijlocie, mămuca are la ceafă un ochi neadormit, cu care vede tot ce facem, și-apoi tu nu știi cine-i mămuca, n-ai mâncat niciodată moarea ei?

- La ceafă?... Vede toate?... N-am mâncat moarea ei?... Bine că mi-am adus aminte... Dar ce mâncăm noi, fetelor hăi?

- Ia, răbdări prăjite, dragă cumnătică... Iar dacă ești flămândă, ie și tu o bucățică de mămăligă din colțar și cu niște ceapă și mănâncă.

- Ceapă cu mămăligă? D-apoi neam de neamul meu n-a mâncat așa bucate. Da' slănină nu-i în pod? Unt nu-i? Ouă nu-s?

- Ba sunt de toate, ziseră cele două, dar sunt ale mămucai.

- Eu cred că tot ce-i a mămucai e și-al nostru, și ce-i al nostru e și-al ei. Fetelor, hăi! S-a trecut de săgă. Voi lucrați, că eu mă duc să pregătesc ceva de-a mâncării, știi colè, ceva mai omeneste; și-acus vă chem și pe voi.

- Doamne, ce vorbă ți-a ieșit din gură! ziseră cele două. Vrei să ne aprindem paie în cap? Să ne zvârlă baba pe drum?

- Las' dacă v-a durea capul. Când v-a întreba pe voi, să dați vina pe mine și să lăsați să vorbesc eu pentru toate.

- Apoi dar... Dăăă!... Fă cum știi; numai să nu ne bagi și pe noi în belea.

- Hai, fetelor, tăceți, gura vă meargă; că nu-i bună pacea și mi-i dragă gălceava. Și iese cântând:

*„Vai săracu' omu' prost
Bun odor la cas-a fost!”*

Nu trecu niciun ceas la mijloc, și-un cuptor de plăcinte, câțiva pui pârpaliti în frigare și prăjiți în unt, o străchinoaie de brânză cu smântână și mămăliguța erau gata. Apoi iute chemă și pe celelalte două în bordei și se pun la masă cu toatele.

- Hai, fetelor, mâncați bine și pe Domnul lăudați, că eu mă răpăd în cramă s-aduc și-un cofăel de vin ca să meargă plăcintele aceste mai bine pe gât.

După ce au mâncat și-au băut bine, le-a venit a cânta, ca rusului din gura gărliciului:

*„Soacră, soacră, poamă acră!
De te-ai coace cât te-ai coace,*

Dulce tot nu te-î mai face...

De te-ai coace toată toamna,

Ești mai acră decât coarna;

De te-ai coace-un an ș-o vară,

Tot ești acră și amară!

Ieși afară

Ca o pară,

Intri-n casă

Ca o coasă,

Sezi în unghi

Ca un junghi."

Ș-au mâncat, ș-au băut, ș-au cântat, până au adormit cu toatele pe loc.

Când se scoală baba în zori, ia nurori dacă ai de unde. Iese afară spărietă, dă încolo, dă pe dincolo și, când intră în bordei, ce să vadă? Bietele nurori jăleau pe soacră-sa... Pene împrăstiate pe jos, făr-mături, blide aruncate în toate părțile, cofăielul de vin răsturnat – ticăloșie mare!...

– Da' ce-i acolo? strigă baba înspăimântată.

Nurorile atunci sar arse în picioare și cele mari încep a tremura ca varga, de frică, și lasă capul în jos de rușine. Iar cea cu pricina răspunde:

– Da' bine, mămucă, nu știi c-au venit tătuca și cu mămuca și le-am făcut de mâncare, și le-am scos un cofăiel de vin, și de aceea ne-am chefăluit și noi oleacă. Iaca, chiar mai dineoarea s-au dus.

– Și m-au văzut cuscrii cum dormeam?

– D-apoi cum să nu te vadă, mămucă?

– Ș-apoi de ce nu m-ați sculat? Mânca-v-ar ciurma să vă mănânce!

– D-apoi dă, mămucă, fetele acestea au spus că dumneata vezi tot, și de aceea am gândit că ești mânioasă pe tătuca și pe mămuca, de nu te scoli. Și ei erau așa de mârniți, de mai nu le-a ticnit mâncarea.

– Ei lasă, ticăloaselor, că v-oi dobzâla eu de-acu-nainte.

Și de atunci nurorile n-au mai avut zi bună în casă cu baba. Când își aducea ea aminte de puicile cele nadolence și boghete, de vinișorul din cramă, de răsipa ce s-a făcut cu munca ei, și c-au văzut-o cuscrii dormind așa lăfăiată, cum era, crăpa de ciudă și rodea în nurori, cum roade cariul în lemn.

Se lehametiseră până și cele două de gura cea rea a babei; și cea mai tânără găsi acum prilej să-i facă pe obraz și să orânduiască totodată și moștenirea babei prin o diată nemaipomenită până atunci, și iată cum:

– Cumnatelor, zise ea într-o zi, când se aflau singure în vie; nu putem trăi în casa aceasta, de n-om face toate chipurile să scăpăm de hârca de babă.

– Ei cum?

– Să faceți cum v-oi învăța eu și habar să n-aveți.

– Ce să facem? întrebă cea mai mare.

– Ia, să dăm busta în casă la babă, și tu s-o iei de cânepa dracului și s-o trănestești cu capul de părtele cel despre răsărit, cât îi putea; tot așa să faci și